

ศูนย์เรียนรู้ชุมชน ...ที่นี้ปลอดภัย

องค์การบริหารส่วนตำบลด้วยมา

บทนำ

ปัจจุบันคนไทยผลิตขยะออกมาไม่น้อยกว่าวันละ **73,560 ตัน** หรือผลิตขยะทั้งปี **26.85 ล้านตัน** ซึ่งจะถูกส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องเพียง **8.34 ล้านตัน** ส่วนที่เหลือนำไปกำจัดไม่ถูกต้อง **7.15 ล้านตัน** และมีตกค้างในพื้นที่และกำจัดไม่ถูกต้องอีก **6.22 ล้านตัน** มีขยะที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ จำนวน **4.94 ล้านตัน** หรือคิดเป็นร้อยละ **18.40** เท่านั้นเอง

รัฐบาลได้สั่งการให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย โดยกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักในการประสานและดำเนินการขับเคลื่อน Road Map การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม คือ **กิจกรรมสร้างวินัยคนในชาติ** สู่การจัดการที่ยั่งยืน

บทนำ

โดย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดการขยะที่ต้นทางเปลี่ยนมุมมองของ **ขยะ เป็นสิ่งของที่มีคุณค่า** โดยใช้หลักการ ๓Rs คือ **ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่** เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย และเพิ่มประสิทธิภาพการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

เพื่อเป็นการขยายผลและสร้างความยั่งยืนในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม้า ได้สนับสนุนการจัดตั้ง ศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลอดขยะ เพื่อเป็น ศูนย์การจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจรในชุมชน รวมทั้งเป็นแหล่งขยายองค์ความรู้และศึกษาดูงาน ให้แก่พื้นที่ใกล้เคียง หรือภูมิภาคอื่นๆ ที่มีความสนใจการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบครบวงจรได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ตนเองต่อไป

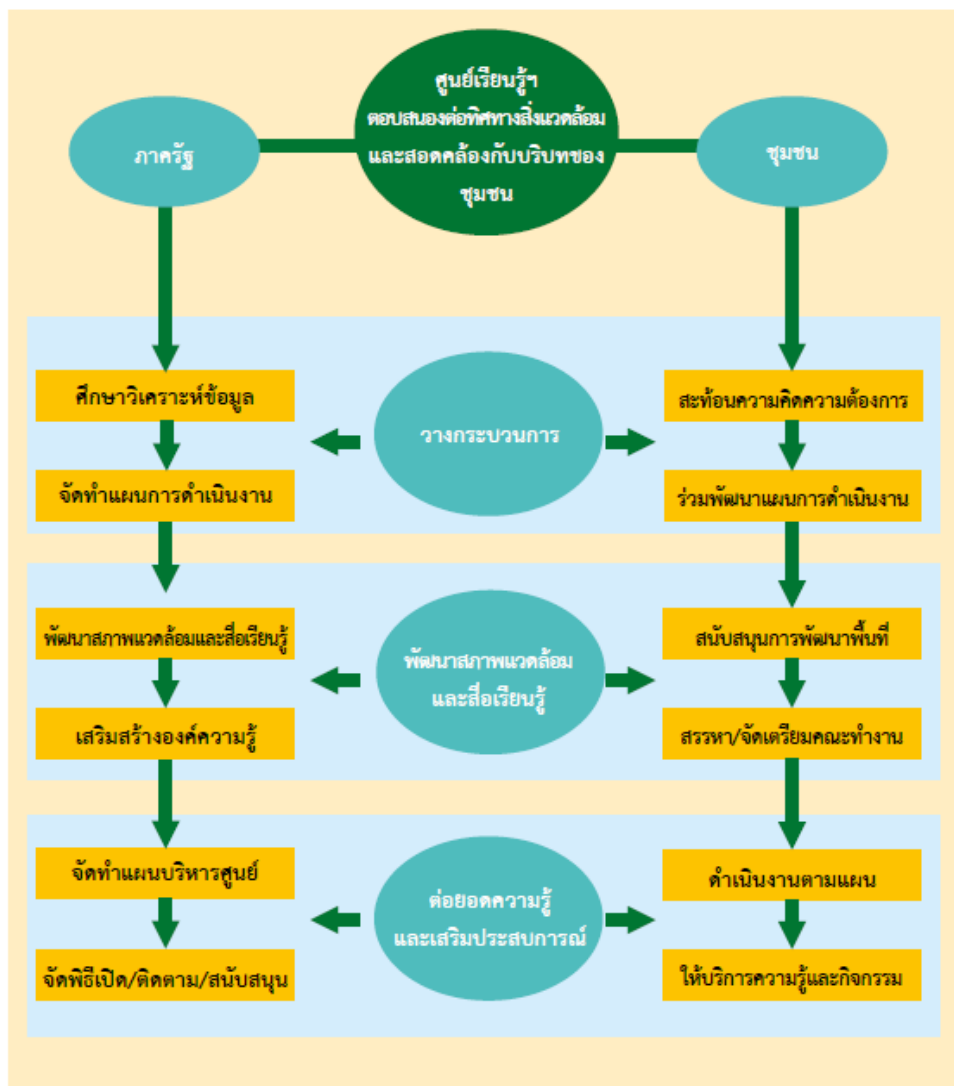

Learning Center

ศูนย์เรียนรู้...คืออะไร

ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) เป็นพื้นที่รวบรวมข้อมูลข่าวสาร ความรู้ของชุมชนเพื่อนำไปสู่การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สำหรับประชาชน เสริมสร้างโอกาส ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งเป็นแหล่งบริการชุมชนด้านต่างๆ

Zero Waste

แนวคิดขยะเหลือศูนย์ (ปลอดขยะ :Zero Waste)

ขยะเหลือศูนย์ เป็นแนวคิดในการส่งเสริมการหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ เพื่อให้ทรัพยากรถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และลดขยะให้เหลือน้อยที่สุด โดยใช้หลักการ 3Rs (Reduce-Reuse-Recycle) รวมทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้

ลด การเกิดขยะตั้งแต่
ต้นทาง ทำให้ปริมาณขยะ
ที่ต้องนำไปกำจัดให้ลดลงเหลือ
น้อยที่สุดจนเป็น

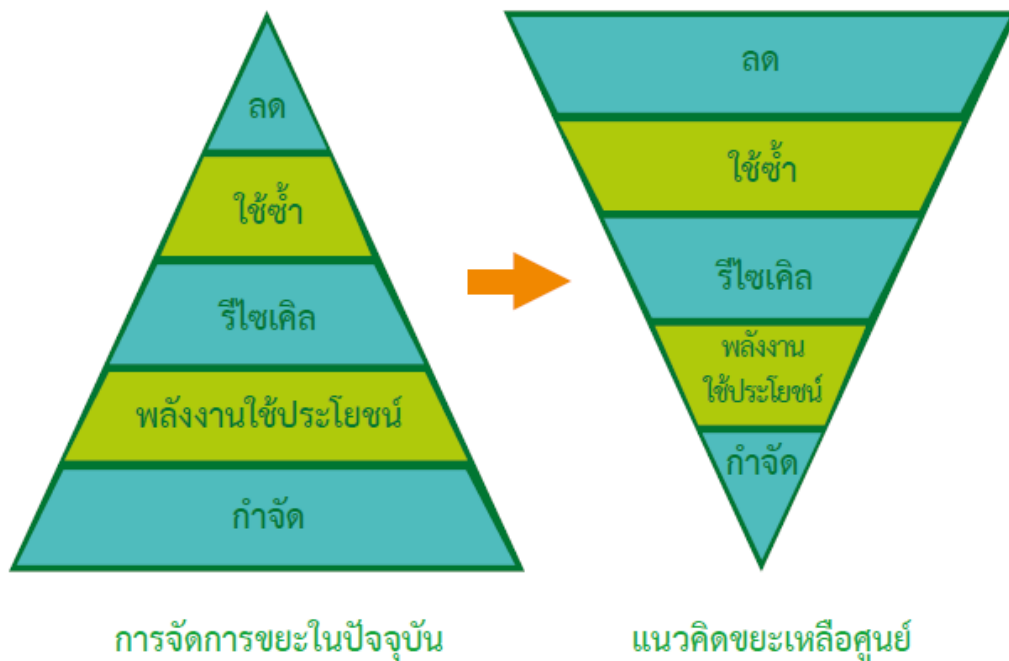
ศูนย์

Zero Waste

หัวใจสำคัญของแนวคิดขยะเหลือศูนย์ คือ **การจัดการขยะที่ต้นทาง** คือเน้นการลดขยะ การใช้ซ้ำ การคัดแยกเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ก่อนนำไปกำจัด ซึ่งแตกต่างจากการจัดการขยะในปัจจุบัน ที่เน้นการกำจัด หรือ จัดการขยะที่ปลายทาง มากกว่าการแก้ไขที่ต้นทาง

เครื่องอัดขยะพลาสติก Waste Plastic Compactor

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม้ามีเครื่องอัดขยะพลาสติก เพื่ออัดขยะพลาสติก เป็นก้อนเชื้อเพลิงขยะ (Refuse Derived Fuel, RDF) การนำพลาสติกที่ไม่ใช้แล้วจากขยะมูลฝอยมาผลิตเป็นเชื้อเพลิง Mechanical Biological Waste Treatment, MBT ให้กับโรงงานปูนซีเมนต์ หรือโรงงานอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่ต้องใช้เชื้อเพลิง ในกระบวนการผลิต

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม้า อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

เสวียนไม้ไผ่ ภูมิปัญญาจัดการขยะในชุมชน

เสวียน เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้าน ซึ่งเคยมีการใช้กันมา ตั้งแต่บรรพบุรุษ อาจมีการขาดหายไปในช่วง จนระยะหลังมีปัญหาหมอกควัน เกิดขึ้นมาก ชาวบ้านจึงหันกลับมาใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถ่ายทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ การทำเสวียน เป็นการนำเอาไม้ไผ่มาสานรอบโคนต้นไม้เพื่อใช้เก็บขยะใบไม้ ให้ใบไม้เศษไม้ย่อยสลายตามธรรมชาติ ลดฝุ่นละอองจากการเผาใบไม้เศษ และเมื่อเศษใบไม้ทับถมกันนานๆ ย่อยสลายกลายเป็นปุ๋ยอินทรีย์ตามธรรมชาติ

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม้า ได้เล็งเห็นความสำคัญของการขับเคลื่อนแนวทางในการปฏิบัติราชการของจังหวัดแพร่ ในการรักษาสีสิ่งแวดล้อม ช่วยลดภาวะมลพิษ ลดฝุ่นละอองในอากาศ จึงได้จัดทำเสวียนไม้ไผ่เก็บใบไม้ และรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่ทำเสวียนภายในบ้านเพื่อลดการเผาเศษใบไม้แห้ง นำไปทำเป็นปุ๋ยอินทรีย์ได้ต่อไป

"เสวียนรักษ์โลก" ลดขยะ สร้างปุ๋ย บำรุงต้นไม้

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม้า
อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ศูนย์การเรียนรู้

ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ จากเศษขยะ

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม้า ส่งเสริมการทำน้ำหมักชีวภาพ เพื่อลดปริมาณขยะเปียก ขยะอินทรีย์ และขยะทั่วไป ด้วยการหมักทำน้ำหมักชีวภาพ เพื่อใช้ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ สารบำบัดน้ำเสียและขจัดกลิ่นเหม็น เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยลดปริมาณ ขยะในชุมชนและสามารถนำปุ๋ยที่ได้ไปใช้ทางการเกษตรเพื่อเพิ่มคุณภาพและผลผลิตพืช รักษาสิ่งแวดล้อม เช่น ขจัดกลิ่นเหม็นคอก สัตว์ แหล่งน้ำเสีย และกลิ่นไม่พึงประสงค์ต่างๆ ได้

ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพจากเศษขยะ

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม้า อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ธนาคารขยะรีไซเคิล บ้านห้วยม้า หมู่ที่ 14

ธนาคารขยะรีไซเคิล คือ รูปแบบหนึ่งในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริม การคัดแยก ขยะมูลฝอย โดยเริ่มต้นที่ชุมชน ตัวอย่างเป็นหลัก และใช้ ชุมชนเป็นสถานที่ดำเนินการ เพื่อให้ชาวบ้านเกิดความเข้าใจในการคัดแยกขยะมูลฝอย

หลักการของธนาคารขยะรีไซเคิล คือให้ ชาวบ้านสมัครเป็นสมาชิกของธนาคาร ขยะฯ และนำขยะมาฝากที่ธนาคาร โดยมีเจ้าหน้าที่ของธนาคาร ทำการคัดแยกและชั่ง น้ำหนักขยะ และคำนวณเป็นเงิน แล้วบันทึกลงสมุดคู่ฝาก โดยใช้ราคาทาง กลุ่ม ประสาน กับร้านรับซื้อของเก่า เป็นเกณฑ์ในการกำหนดราคา รายได้ของกิจกรรมมาจากผลต่าง ของราคาที่คุณะทำงานกำหนด กับราคาที่สามารถขายให้กับร้านรับซื้อของเก่า ซึ่งต้องมีการหักรายจ่ายอื่นๆ เช่น ค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ ติดต่อกับ ประสานงาน ซึ่งรายได้ สามารถใช้เป็นทุนหมุนเวียน และจัดตั้งเป็นกองทุน เพื่อใช้สนับสนุนกองทุนหมู่บ้านต่อไป

ศูนย์การเรียนรู้

การคัดแยกขยะตามหลัก 3Rs

ศูนย์การเรียนรู้การคัดแยกขยะ ตามหลัก 3Rs เพื่อให้ประชาชนในตำบล ห้วยม้าตระหนัก มีความเข้าใจ สามารถแยกประเภทของขยะรีไซเคิล ก่อนทิ้งได้อย่าง ถูกต้อง มีการกำจัดขยะอย่างถูกวิธีเหมาะสมกับขยะแต่ละประเภท และมีวิธีการจัดการ อย่างถูกต้องกับขยะที่สามารถหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชนให้ สามารถลดปริมาณขยะ คัดแยกขยะ นำขยะมาใช้ประโยชน์อย่างเป็น รูปธรรมและเป็นระบบ

คัดแยกขยะ ตามหลัก 3Rs

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม้า อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่